

Schoonheid

Uiteindelijk gaat het om schoonheid. Weer zo'n begrip dat moeilijk te vatten is. Schoonheid bij bonsai heeft te maken met een aantal elementen.

Vitaliteit is er een eerste van. De bonsai moet gezond en wel doorvoed zijn. Wegkwijnende planten kunnen geen schoonheid uitstralen.

Bonsai is een *idealisering* en tegelijk een *stilering* van de werkelijkheid. De bonsaika, de bonsaikunstenaar, heeft maar weinig elementen om zijn doel te bereiken. Een boom in een pot heeft veel minder takken en twijgen als een volwassen exemplaar in de natuur. Door te stileren, te vereenvoudigen zeg maar, moet de bonsaika de essentie van de boom weten te vatten. Naast techniek moet een beoefenaar van bonsai dus ook op kunstzinnig vlak vaardigheden opbouwen.

Schoonheid van bonsai zit hem ook in een aantal *esthetische kenmerken* die voor heel veel kunstwerken gelden. Opgesomd gaat het over evenwicht, diepte, beweging, de aanwezigheid van een duidelijk 'focal point' en tenslotte over harmonie, het samenspel tussen alle elementen die samen de bonsai uitmaken. Deze kenmerken komen verderop aan bod.

Bonsai in meerdere of mindere mate

Het zal je al opgevallen zijn dat de meeste elementen in de omschrijving van het wezen van bonsai niet precies af te lijnen zijn. De perfect sluitende definitie bestaat dus niet. In zijn uiterste consequentie zal het altijd de kijker zijn die uitmaakt of de boom voor hem een bonsai is, en vooral, in welke mate.

Met de tijd zijn er wel internationaal aanvaarde criteria ontstaan om een 'boom in een pot' al dan niet als bonsai te markeren en vooral, in welke mate die boom een bonsai is.

Zo spreekt men van pre-bonsai, aankomend bonsai, bonsai, kwaliteitsbonsai en topbonsai. Die nuances leert men pas maken na het zien van veel bonsai op tentoonstellingen, in tijdschriften en boeken.

01 | Het wezen van bonsai

“

Wanneer is een bonsai een bonsai?

Wanneer die bonsai aanvoelt als een bonsai!

Conclusie

Het wezen van bonsai is niet absoluut en volkomen objectief te omschrijven. De bovenstaande elementen laten wel toe om uit te maken of een plant in een pot een bonsai is en in welke mate. Of zoals een Japanse sensei het verwoordde: 'Wanneer is een bonsai een bonsai?', 'Wanneer die bonsai aanvoelt als een bonsai!'. Met een brede glimlach als onderschrift.

Oefening hoofdstuk 1

Zie bijlage p.50